Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 40/2026 vp, hallituksen esitys eduskunnalle työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä vastinetta koskien hallituksen esitystä (HE 40/2026) työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vastineensa ensisijaisesti vain niihin lausuntoihin, joissa ehdotetaan jotain muutosta hallituksen esityksen sisältämään sääntelyyn. Vastineen lopussa sosiaali- ja terveysministeriö antaa vastineensa muihin esitettyihin keskeisiin huomioihin.

Suurimmassa osassa valiokunnalle toimitetuissa lausunnoissa kannatetaan hallituksen esitystä.

Keskeinen säännösehdotuksia sisältävä lausuntopalaute

Finanssivalvonta ehdottaa esityksessä ehdotettujen muutosten takia hallituksen kelpoisuutta koskevan sääntelyn täydentämistä siten, että hallituksen kollektiivinen osaamisvaade sisältäisi yksiselitteisesti sekä sijoitustoiminnan että riskienhallinnan asiantuntemuksen. Täsmennystä tarvitaan, koska uusi sääntely muuttaa työeläkelaitosten toimintakehikkoa nostamalla riskitasoa, laskemalla vakavaraisuusvaadetta ja siirtämällä samalla myös riskejä vakavaraisuuskehikon ulkopuolelle järjestelmän vastuulle. Hallitus vastaa työeläkelaitoksen riskienhallinnan toimivuudesta. Kuten esityksessä todetaan, sijoitusriskin kasvattaminen lisäisi sijoitustuottojen heiluntaa ja kasvattaisi riskiä työeläkevakuutusmaksun vaihtelulle. Tämä lisää niiden tilanteiden todennäköisyyttä, joissa työeläkelaitoksen tulee reagoida nopeastikin riskien toteutumiseen turvatakseen vakavaraisuutensa. Muutos vaatii vahvaa osaamista sekä operatiiviselta johdolta että hallitukselta laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi, ja suurissa toimintaympäristön muutoksissa hallituksen rooli korostuu. Lisäksi työeläkelaitosten riskienhallinnan toimivuus ja riskikokonaisuuden ymmärtäminen korostuu sekä työeläkelaitoksen itsensä että koko järjestelmän kestävyyden näkökulmasta.

Lisäksi Finanssivalvonta toteaa, että esityksen mukaan (s. 69) Finanssivalvonta voi puuttua tarvittaessa valvonnan keinoin eläkelaitoksen liialliseen riskinottoon eläkelaitoksen vakavaraisuuden alittaessa lain vaatimuksen. Lisäksi esityksen mukaan (s. 80) esityksessä ei esitetä muutoksia yleissäännökseen tai vakavaraisuussääntelyn perusperiaatteeseen, jonka mukaan vakavaraisuudeltaan lain vaatimuksen ylittävä eläkelaitos toimii vakuutetut edut turvaten, eikä ylitä liiallisen riskioton rajoja. Finanssivalvonta toteaa, että vakavaraisuusrajan alittuessa liiallinen riskinotto on jo realisoitunut ja eläkelaitoksen toimintaedellytykset toiminnan jatkuvuuden kannalta ovat todennäköisesti merkittävästi heikentyneet. Mahdollisuus puuttua liialliseen riskinottoon vasta tällöin tarkoittaa sitä, että valvonnallisin keinoin voidaan puuttua liialliseen riskinottoon vasta riskien jo realisoiduttua vakavaraisuusrajan alituksena. Myös **Suomen Yrittäjät** katsoo lausunnossaan, että hallitsemattomien tilanteiden estämiseksi esityksessä tulisi määritellä nykyistä selkeämmin ne valvonnan keinot, joilla voidaan estää liiallinen riskinotto.

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää Finanssivalvonnan esille ottamaa näkökohtaa pätevyysvaatimuksista tärkeänä, mutta ei kannata hallituksen kelpoisuutta koskevan sääntelyn täydentämistä, koska työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia (213/2025) on äskettäin täydennetty hallituksen jäsenten pätevyysvaatimusten osalta. Hallituksessa on oltava kokonaisuutena hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Lain esitöissä tarkennetaan, että sijoitustoiminnan asiantuntemukseen kuuluu osana ymmärtää sijoitusriskin varalle laadittuja säännöksiä, jotka luovat työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuudelle pohjan. Tärkeimpiä niistä ovat vakavaraisuussäännökset ja vaatimukset työeläkevakuutusyhtiön riskienhallinnasta. Tästä syystä sosiaali- ja terveysministeriö ei yhdy esille tuotuun tarpeeseen tehdä täydennystä asiantuntemusvaatimuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa Finanssivalvonnan ja Suomen Yrittäjien esille ottamasta valvonnan näkökohdasta seuraavaa. Nykyisen ja ehdotetun lainsäädännön tarkoitus on toimia niin, kuten hallituksen esityksessä on kuvattu. Vakavaraisuusrajan alittaminen on se lainsäädännön määrittelemä tilanne, jonka jälkeen Finanssivalvonta voi puuttua eläkelaitoksen riskinottoon. Vakavaraisuudeltaan lain vaatimuksen ylittävä eläkelaitos toimii vakuutetut edut turvaten, eikä siten ylitä liiallisen riskinoton rajoja. Sosiaali- ja terveysministeriö ei siten näe tarvetta muuttaa valvonnasta säädettyä riskinottoon puuttumisen rajaa.

Eläkesäätiöyhdistys ESY ry toteaa lausunnossaan työeläkelaitosten riskinkantokyvyn nostamisesta ja sallitusta vakavaraisuuden enimmäismäärästä, että nostettua riskinkantokykyä vastaava sallitun vakavaraisuuden enimmäismäärää nostetaan vain määräajaksi. Muutos kohdistuu haitallisesti erityisesti eläkesäätiöihin ja eläkekassoihin ja pakottaa vakavaraiset eläkesäätiöt ja eläkekassat vähentämään sijoitustoiminnan riskien varalta kerättyjä puskureitaan sekä sijoittamaan varojaan entistä riskipitoisemmin. ESY ry ehdottaa, että vakavaraisuusrajan ylärajasta 3,5 pitäisi tulla pysyvä. Sen mukaan muutoksen määräaikaisuudelle ei ole esitetty muita perusteluita kuin että eläkelaitoksille annetaan aikaa sopeutua tilanteeseen.

Lisäksi ESY ry toteaa, että työeläkevakuutusyhtiöille ja Merimieseläkekassalle annetaan mahdollisuus antaa takauksia tytäryhteisöjen kiinteistösijoituksista, mutta tätä mahdollisuutta ei anneta eläkesäätiöille ja eläkekassoille. ESY:n mukaan koska kaikkien eläkelaitosten tuottovaatimus määräytyy samoin perustein, myös sijoitustoiminnan sääntelyn pitäisi olla vieraan pääoman käyttämisen osalta yhdenmukainen. Takausten käytön laajentaminen eläkelaitosten tytäryhteisöille vähentää kiinteistöyhteisön rahoituskuluja ja kasvattaa eläkelaitoksen sijoitustuottoja. Kun takauksia ei voi antaa, se jopa estää kiinteistöomaisuuden tarkoituksenmukaisen käyttämisen ja kehittämisen. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintamahdollisuudet rajautuvat vain lainojen myöntämiseen, mutta pelkillä lainoilla ei voida järjestää samanlaisia yhteishankkeita ja kiinteistövarallisuusmassan käyttämistä, joita työeläkevakuutusyhtiöillä ja Merimieseläkekassalla on käytettävissään. Tämä siis johtaa eläkesäätiöillä ja -kassoilla matalampiin sijoitustuottoihin ja heikentää niiden mahdollisuuksia kiinteistövarallisuuden käyttämisessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa hallituksen esityksen perusteluihin, joiden mukaan eläkelaitosten vakavaraisuuspääoman ylärajan korotuksesta tehtiin väliaikainen, koska eläkelaitosten vakavaraisuusrajat alenevat muutosten voimaantulohetkellä. Eläkelaitosten oletetaan ottavan muutoksen seurauksena enemmän sijoitusriskiä, joka näkyy vakavaraisuusrajan nousuna. Koska muutosten jälkeen voisi jonkin aikaa olla tilanne, jossa vakavaraisuuspääomaa olisi sijoitustoiminnan riskillisyyteen nähden hyvin turvaavasti, on vakavaraisuuspääoman enimmäismäärää ehdotettu nostettavan määräaikaisesti. Tällöin ei

vakavaraisuuspääomaa jouduttaisi tarpeettomasti purkamaan tilanteessa, jossa vakavaraisuutta tarvittaisiin kasvavan sijoitusriskin puskurointiin. Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärän väliaikaisen noston on tarkoitus auttaa tilannetta, jotta eläkelaitokset eivät joutuisi tekemään vakavaraisuusrajan laskentaan tehtävien muutosten takia epäedullisia sijoitussalkkujen muutoksia tai alentamaan pakotetusti perittävää työeläkemaksua. Ehdotettu väliaikainen muutos on tarkoitettu lisäämään eläkelaitosten toimintavapautta. Sijoitusriskin nousun myötä vakavaraisuuspääoman määrä asettuisi riittävälle tasolle sijoitustoiminnan riskillisyyteen nähden voimaantulovaiheen jälkeen ja tästä syystä sosiaali- ja terveysministeriö ei näe tarvetta korottaa vakavaraisuuspääoman enimmäismäärää pysyvästi.

Takauksen antamisen sallimisen osalta ei muuteta nykytilaa minkään eläkelaitoksen osalta. Työeläkevakuutusyhtiöt ovat voineet antaa takauksen vakuutusyhtiölain säännösten mukaisesti, mutta oikeustilaa pidettiin epäselvänä ja sitä selvennetään tässä hallituksen esityksessä. Merimieseläkekassan osalta ei säännellä takauksesta. Laissa eläkesäätiöistä ja eläkekassoista säilyy 8 luvun 3 §:n 1 -3 momentit ennallaan ja 3 momentin mukaan eläkelaitos ei saa antaa takausta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 4-7 momentit, joissa säädetään eläkelaitoksen tytäryhteisölle, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkelaitoksen puolesta suoraan tai välillisesti omistaa kiinteää omaisuutta, mahdollisuus ottaa lainaa kiinteistösijoitustoiminnassaan.

Hallituksen esityksen valmistelun aikana eläkesäätiöiden ja -kassojen osalta todettiin, että eläkesäätiöt ja eläkekassat poikkeavat työeläkevakuutusyhtiöistä muun muassa rahoituksensa ja työnantajan vastuun sekä riskien osalta ja näillä on merkittävä vaikutus asiaan. Takauksen mahdollistaminen myös eläkesäätiöille ja eläkekassoille olisi vaatinut perusteellista selvittämistä, johon ei ollut valmistelun yhteydessä mahdollisuutta. Tämän takia sosiaali- ja terveysministeriö ei yhdy ESY ry:n esittämiin huomioihin.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry pitää esitykseen sisältyvää inflaatiovakauttajaa ongelmallisena. Indeksirajoittimen käyttöönotto heikentäisi eläkejärjestelmän järjestelmän koettua oikeudenmukaisuutta: rajoitin leikkaisi merkittävimmät nousut, mutta se ei paikkaisi menetyksiä. Myös **ETLA** ehdottaa, että indeksirajoittimeen lisättäisiin sääntö, joka nostaa työeläkeindeksin tasolle, jolla se olisi ilman rajoittimen käyttöä. ETLA nostaa esille myös sen, että hallitusohjelman keskeinen tavoite eläkemaksujen vakautumisesta ei toteutunut, sillä maksujen vaihtelu kasvaa uudistuksen jälkeen. Samoin jäi luomatta hallitusohjelmaan kirjattu väline maksujen automaattiseksi vakauttajaksi. Vakauttaja olisi vähentänyt tarvetta uusille eläkeuudistuksille, joiden ajoitus ja sisältö jäävät nyt arvailujen varaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että indeksirajoitin aktivoituisi suhteellisen harvoin (arvion mukaan keskimäärin 7,7 vuoden välein) ja aktivoituessaan se pienentäisi työeläkeindeksin tarkistusta maltillisesti (arvion mukaan keskimäärin 0,78 prosenttiyksikköä). Indeksirajoitin vähentäisi vuosien 2023 ja 2024 poikkeuksellisten indeksikorotusten kaltaisissa tilanteissa kyseenalaisia kannustimia aikaistaa eläkkeellesiirtymistä. Nykyinen lainsäädäntö ei toimi tarkoituksenmukaisella tavalla tällaisissa tilanteissa, kun työeläkeindeksin ja palkkakertoimen välinen indeksiero kumoaa moninkertaisesti varhennusvähennyksen vaikutuksen tietyissä tilanteissa. Indeksirajoittimen yhtenä tarkoituksena on pienentää eläkemenon odotusarvoa ja tätä kautta vaikuttaa myös työeläkemaksutasoon vakauttavasti. Jotta nämä tavoitteet eivät vaarantuisi, sosiaali- ja terveysministeriö ei katso mahdolliseksi lisätä pykälään sääntelyä indeksirajoittimen aiheuttaman etuusmuutoksen kompensoimisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lisäksi, että tämä hallituksen esitys perustuu työmarkkinakeskusjärjestöjen tekemään sopimukseen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi.

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Tässä hallituksen esityksessä esitetyn uudistuksen eri elementit tuottaisivat yhdessä pitkällä aikavälillä maksun korotuspainetta hillitsevän lopputuloksen. Sijoitusuudistuksen sijoitustuottojen parantamiseen tähtäävät toimet, lyhyen aikavälin maksutason vakioiminen, vanhuuseläkerahastoinnin lisääminen ja indeksirajoitin tuottaisivat kokonaisuudessaan pitkällä aikavälillä maksutason nousua riittävästi hillitsevän lopputuloksen. Ottaen huomioon hallituksen esityksessä kuvatut kokonaisvakauttajaan liittyvät juridiset haasteet ja monimutkaisuuden, kokonaisvaltaisempaa vakauttajaa ei pidetty tässä uudistuksessa tarkoituksenmukaisena. Pääministeri Orpon hallitus on katsonut esitettyjen muutosten täyttävän kokonaisuutena riittävästi uudistukselle asetetut tavoitteet. Tämän perusteella sosiaali- ja terveysministeriö ei näe tarpeellisena tehdä säännöstä automaattisesta vakauttajasta.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) kiinnittää erityistä huomiota esityksessä ehdotettuun indeksirajoittimeen. Kyseessä on esityksen ainoa elementti, joka vaikuttaa suoraan etuustasoon, ja sen vaikutukset ulottuvat kaikkiin työeläkejärjestelmän mukaisiin eläkkeisiin, mukaan lukien yrittäjien YEL-eläkkeet. Samanaikaisesti esityksen muut keskeiset toimenpiteet, kuten sijoitusriskin lisääminen ja rahastoinnin vahvistaminen, kohdistuvat pääosin palkansaajien työeläkejärjestelmään, jossa rahastointi jo nykyisin muodostaa keskeisen osan järjestelmän rakennetta. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa järjestelmän tuottopotentiaalin parantamiseen tähtäävät toimet kohdentuvat ensisijaisesti rahastoivaan osaan järjestelmää, mutta etuuksiin kohdistuvat rajoitteet ulotetaan myös yrittäjiin, joiden eläketurva ei perustu rahastointiin. MYRY pitää tärkeänä, että valiokunta arvioi indeksirajoittimen vaikutuksia eri ryhmiin erikseen. Yrittäjien eläketaso on keskimäärin palkansaajia matalampi, eikä sen voida odottaa tulevan YEL-uudistuksenkaan myötä juuri nousevan, jolloin indeksirajoittimen vaikutus korostuu suhteellisesti. Etuuksiin kohdistuvien rajoitusten tulee olla tasapainossa järjestelmän rakenteellisten hyötyjen kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy lausunnonantajan näkemyksiin indeksirajoittimen vaikutuksista kaikkiin eläkkeisiin, myös yrittäjän eläkelain mukaisiin eläkkeisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa kuitenkin, että työeläke-etuuksiin liittyvää lainsäädäntöä on kehitetty viime vuosikymmenet siten, että eläketurva olisi kaikille sama riippumatta alasta tai eläkelaista. Tämän takia sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että indeksirajoitinta sovelletaan esityksen mukaisesti kaikkien eläkelakien mukaisiin eläkkeisiin.

Nuorisoala ry toteaa, että vanhuuseläkkeiden rahastoinnin lisääminen 0,4 prosentista 0,5 prosenttiin vahvistaa rahastointia ja pienentää tulevaa maksunkorotuspainetta erityisesti nuorten kannalta. Nuorisoala ry huomauttaa kuitenkin, että valiokunnan olisi perusteltua arvioida, miten rahastoinnin lisäämisestä saatava hyöty kohdentuu eri sukupolville. Ratkaisua tulisi täydentää ehdottamamme sukupolvirahastoinnin kaltaisella mallilla, jossa myös nykyiset eläkkeensaajat osallistuvat hallitusti järjestelmän vahvistamiseen ja pienimmät eläkkeet suojataan.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä on arvioitu muutosten vaikutuksia, myös sukupolvivaikutuksia, niin kattavasti kuin mahdollista. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että vanhuuseläkerahastoinnin lisääminen hallituksen esityksen mukaisesti on merkittävä toimi rahastoinnin kasvattamiseksi. Rahastoinnin lisääminen pystytään arvion mukaan tekemään nykyisellä työeläkemaksutasolla. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt osana eläkeuudistuksen jatkovalmistelua kolmikantaisen selvityksen vanhuuseläkerahastoinnin kehittämistarpeista tavoitteena riittävä rahastointi, sukupolvien mukainen oikeudenmukaisuus ja tasainen maksukehitys. Sosiaali- ja terveysministeriö ei siten yhdy lausunnonantajan näkemykseen esityksen täydentämisestä sukupolvirahastoinnin kaltaisella mallilla.

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Sosiaali- ja terveysministeriö on omassa asiantuntijalausunnossaan tuonut esille yhden korjaustarpeen hallituksen esityksen 1. muutettavan lain voimaantulosäännökseen ja lisäksi on ilmennyt yksi tekninen korjaustarve hallituksen esityksen 3. muutettavaan lakiin. Alla nämä korjaustarpeet tarkemmin.

Eläkeuudistukseen liittyvää alemman asteista sääntelyä valmistellessa on tullut esille, että hallituksen esityksen 1. muutettavan lain (laki työntekijän eläkelain muuttamisesta) voimaantulosäännöksessä on epätarkkuutta määräaikaisen poikkeussäännöksen kohdalla.

Voimaantulosäännös on oikein kuvattuna hallituksen esityksen kohdassa 9 Voimaantulo, mutta muutoslain kohdalla säännöksessä on kirjoitusvirhe. Tämän osalta olisi tarpeen tehdä alla oleva tarkennus (tarkennus kursiivilla):

> Sen estämättä, mitä 168 §:n 2 momentissa säädetään, osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun perusteena on osakkeiden keskimääräisen vuosituotto*prosenti*n mukainen neljäsosa mainitussa momentissa tarkoitetusta vastuuvelasta 30 päivään kesäkuuta 2027.

Lisäksi on tullut esille, että hallituksen esityksen 3. muutettavan lain (laki eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta 13 a §:n kohdassa 1 on virhe esitetyssä kaavassa. Kaavassa tulisi olla minimilauseke, jotta mahdollinen tappio ei missään tilanteessa voisi olla sijoituksen arvoa suurempi. Kyseessä on tekninen virhe kaavan kirjoitusasussa. Tämän osalta olisi tarpeen tehdä alla oleva tarkennus (muutos kohdan 1 kaavassa):

13 a §

Velkaosuuden huomiointi

Sijoituksen velkaosuus otetaan huomioon siten, että sen lisäksi, mitä 12,13 ja 14 §:ssä säädetään:
1) riskiarvoa laskettaessa tappio-olettama S_j korvataan kaavalla

$$\min\left(\frac{1}{1-L_i}S_j+\frac{L_i}{1-L_i}\left(m_6+L_i\left(m_j-m_6\right)\right);1\right),$$

missä L_i on sijoitukseen sisältyvä velkaosuus ja m_6 on 11 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun korkoriskiluokan tuoton odotusarvo;
2) odotettua tuottoa laskettaessa tuoton odotusarvo m_j korvataan kaavalla

$$\left(m_j+L_i\left(m_j-m_6\right)\right),$$

missä L_i on sijoitukseen sisältyvä velkaosuus ja m_6 on 11 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun korkoriskiluokan tuoton odotusarvo.

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Muu keskeinen lausuntopalaute

Suomen Yrittäjät toteaa, että uudistuksen tekotapa noudatti perinteistä menettelyä, jossa työmarkkinajärjestöille annettiin tehtäväksi uudistuksen tekemisen. Samaan aikaan perustettiin sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä, jonka piti valmistella työmarkkinajärjestöjen neuvottelutuloksen mukainen hallituksen esitys. Lainsäädäntövalmistelun tosiasiallista ulkoistamista työmarkkinakeskusjärjestöille voidaan pitää erikoisena ratkaisuna edustuksellisessa demokratiassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että työeläkejärjestelmän uudistamisen selvittämistä varten asetettiin sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön työryhmä ajalle 18.10.2023–31.1.2025. Työryhmän tehtävänä oli selvittää tarvittavat konkreettiset muutokset työeläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyyden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi. Työryhmän rinnalle työmarkkinakeskusjärjestöt asettivat kaksikantaisen eläkeneuvotteluryhmän valmistelemaan ehdotustaan. Eläkeneuvotteluryhmä sai neuvottelutuloksen valmiiksi 19.1.2025, jonka Suomen hallitus katsoi kokonaisuutena täyttävän riittävästi uudistukselle asetetut tavoitteet. Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 11.2.2025 työryhmän, jonka tehtävä on ollut valmistella työmarkkinakeskusjärjestöjen tekemän sopimuksen mukaiset työeläkelainsäädännön muutokset hallituksen esityksen muotoon. Varsinainen lainsäädäntövalmistelu on tehty sosiaali- ja terveysministeriössä normaaliin tapaan virkavastuulla erilaisia sidosryhmiä kuullen. Sosiaali- ja terveysministeriö ei siten yhdy lausunnonantajan näkemykseen lainsäädäntövalmistelun ulkoistamisesta.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettuja muutoksia hyvinä ja julkista taloutta vahvistavina, mutta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotukset lisäävät eläkejärjestelmän sijoitusriskejä ja uudistuksen positiiviset vaikutukset näkyvät vasta hyvin pitkällä aikavälillä. Muutoksilla ei siten todennäköisesti pystytä vastaamaan julkista taloutta kohtaaviin lähivuosikymmenien haasteisiin. Päinvastoin hallituksen esityksen arvioiden mukaan työeläkemaksuprosentin mediaani olisi nykylakia korkeampi aina vuoteen 2045 asti, mikä viittaa siihen, että uudistus odotusarvoisesti lievästi heikentäisi julkista taloutta ensimmäiset vuosikymmenet. Muutos nykylainsäädäntöön verrattuna olisi kuitenkin varsin maltillinen.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy lausunnonantajan havaintoihin esitettyjen muutosten vaikutuksista julkiseen talouteen ja sijoitusriskeihin. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausunnonantajan näkemyksen mukaisesti, että arvioitu työeläkemaksu lähivuosikymmenille olisi nykylainsäädäntöön verrattuna vain aavistuksen korkeampi.

Eetu ry listaa eläkejärjestelmään liittyviä kehittämistarpeita:

- Eläkkeensaajien tuloerot ja sukupuolten väliset eläke-erot. Eroa tulee tasoittaa parantamalla palkkatasa-arvoa ja tasaamalla perheen perustamisen vaikutuksia. Perhevapaiden aikainen eläkekertymä on tärkeää säilyttää.
- Eläkeläisten verotukseen oikeudenmukaisuutta. Eläkeläisten verotus ei saa olla lähtökohtaisesti palkansaajien verotusta kireämpää.
- Moni haluaa jatkaa työskentelyä vielä eläkkeellä. Vanhuuseläkkeen rinnalla karttunut eläke on kuitenkin itse haettava, ja sen voi tehdä aikaisintaan, kun täyttää eläkkeen vakuuttamisvelvollisuudessa määritellyn yläikärajan. Ikäraja on 68 vuotta vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä, 69 vuosina 1958—1961 syntyneillä ja 70 vuonna 1962 ja sen

jälkeen syntyneillä. Vanhuuseläkkeen rinnalla tehdyistä ja päättyneistä työsuhteista karttuneet eläkkeet tulisi saada maksettavaksi ennen nykyistä yläikärajaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallituksen esitys perustuu työmarkkinakeskusjärjestöjen tekemään sopimukseen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi. Pääministeri Orpon hallitus on katsonut sopimuksen täyttävän kokonaisuutena riittävästi uudistukselle asetetut tavoitteet. Sen perusteella hallituksen esityksessä ei ehdoteta muita eläke-etuuksien muutoksia kuin indeksirajoitin. Lisäksi esimerkiksi palkkoihin tai verotukseen liittyvät asiat eivät ole sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle kuuluvia asioita, eivätkä ne liity työeläkelainsäädäntöön.

Neuvotteleva virkamies Outi Aalto
Ylimatemaatikko Minna Lehmuskero

Tiedoksi Johtaja Jaana Rissanen
Osastopäällikkö, ylijohtaja Liisa Siika-aho
Ministerin erityisavustaja Emmi Venäläinen